

Signalizácia

V prvej časti signalizácie upozorňujeme na **piliarky, ktoré patria medzi významných škodcov sliviek** a môžu spôsobiť citelný pokles úrody. Ich činnosť spôsobuje skorú, tzv. nepravú červivosť plodov sliviek. Najdôležitejším ochranným opatrením je jeden dôsledný postrek stromov po odkvitnutí, keď opadávajú posledné lupienky kvetov. Postrek treba vykonať až v čase, keď už nelietajú včely. Ošetrovanie má význam najmä tam, kde sa poškodenie pravidelne opakuje.

Pri ochrane môžeme využiť aj pomocné prípravky na sledovanie výskytu piliarok v ovocných stromoch. Vyveste ich približne týždeň pred začiatkom kvitnutia sliviek. Medzi tieto prípravky patria: Arboband – lepové dosky biele; Biele lepové doštičky (účinná látka polyolefíny), pričom počet lapákov sa určuje podľa výšky stromu (na každý meter výšky stromu 2 lapáky). Pri použití na priame ničenie škodcov je potrebné lapáky rozvešať husto; Stopset B (účinná látka polypropylén), ktorého účinok je založený na kombinácii vábiacich a lepiacich vlastností dosiek. Uvedené prípravky sú dostupné aj v malospotrebiteľskom balení (MB) vhodnom pre záhradkárov.

Na chemickú ochranu proti húseniciam na slivkách možno použiť tieto insekticídy: Karate Zeon 5 CS, Karate Zeon 050 CS, Karate Zeon 5CS, Kusti, Ninja Zeon 5 CS, Sentinel a Vaztak Pro. Všetky majú účinnú látku lambda-cyhalothrin.

Ďalej môžeme aplikovať na slivku insekticídy: Aceiro 200 SL, Harakiri, Leptostar 200 SL, Luminis, Tazonit 200 SL, Verdalia (účinná látka acetamiprid) proti piliarke slivkovej a žltej. Všetky vyššie uvedené insekticídy sú určené pre profesionálneho používateľa.

Na chemickú ochranu voči žravým a cicavým škodcom (kde patria aj piliarky) sú povolené insekticídy: Decis Forte, Decis EW 50, Decis Protech, Delta EW 50, Dinastia; a iba v MB Sanium Ultra, Sanium Ultra AL (všetky s účinnou látkou deltamethrin). Povolené sú vo všetkých ovocných drevinách.

V druhej časti upozorňujeme na **vrťivku orechovú**, ktorá sa môže vyskytovať u pestovateľov a záhradkárov orechov na celom území Slovenska. Aké opatrenia je dôležité vykonať? Je potrebné zamerať sa najmä na odstraňovanie a likvidáciu opadaných a napadnutých plodov orechov, ideálne ich spálením. V jesennom období, po opade listov, je vhodné odstrániť aj všetky opadané časti stromov. Za významné opatrenie sa považuje aj mechanická kultivácia pôdy, napríklad rýľovanie, ktoré je vhodné zopakovať aj na jar. Najneskôr v máji možno pôdu pod stromami prekryť fóliou alebo netkanou textíliou, čím sa zabráni vyliahnutiu a vyleteniu dospelých jedincov z pôdy. Ďalším účinným opatrením je použitie žltých lepových dosiek (približne 5 kusov v závislosti od veľkosti koruny), ktoré svojou farbou priťahujú škodcu. Dosky je potrebné vymieňať približne každé 2–3 týždne a ponechať ich vyvesené až do septembra.

Chemická ochrana je zameraná predovšetkým na likvidáciu dospelých jedincov vrťivky, a to ešte pred kladením vajíčok samičkami. S ošetrovaním je potrebné začať začiatkom júla (najneskôr okolo 15. 7.) a následne ho opakovať v intervaloch 7 – 14 dní, približne do obdobia jedného mesiaca pred zberom plodov orecha. Termín posledného ošetrovania sa pri neskôr dozrievajúcich odrodách odporúča približne do 25. augusta. Dôležité je poznamenať, že vajíčka nakladené po tomto termíne už nemajú dostatok času na vývoj, a teda nespôsobia hospodársky významné poškodenie. Pri rozhodovaní o aplikácii je potrebné zohľadniť počet odchytých dospelých jedincov na žltých lepových doskách, ako aj ochrannú lehotu použitého prípravku.

Na chemickú ochranu sú povolené insekticídy: Alphamiprid 20 SP, Gazelle, Kachikoma a Mospilan 20 SP (účinná látka acetamiprid). Ošetrujte pri zistení výskytu škodcu, počas

dozrievania plodov v rastovej fáze od začiatku vývoja plodov po fázu plnej zrelosti (BBCH71 – 89). Dávka vody by mala byť 600-1500 l/ha. Maximálny počet aplikácií je 1-krát za sezónu. Z dôvodu ochrany včiel, ale aj rôzneho opel'ujúceho hmyzu neaplikujte pripravok počas kvitnutia, použitie povolené iba po ukončení kvitnutia! Ďalšou možnosťou sú insekticídy s účinnou látkou lambda-cyhalothrin - Ninja Zeon 5 CS, Karate Zeon 050 CS, Karate Zeon 5 CS, Kusti, Sentinel a Vaztak Pro. Menované prípravky aplikujte pri výskyte škodlivého činiteľa, resp. pri prekročení jeho prahu škodlivosti alebo na základe signalizácie. Dávka vody by mala byť 800-1500 l/ha. Aplikujte prípravky maximálne 2-x za vegetačnú sezónu v intervale minimálne 7 dní. Všetky spomenuté prípravky voči vrtivke orechovej sú určené pre profesionálnych používateľov.

Radi by sme dodali, že pri použití všetkých vyššie uvedených prípravkov je nevyhnutné dodržať pokyny pre aplikáciu uvedené na etikete konkrétneho prípravku na ochranu rastlín!

Ing. Maroš Lučaj
ÚKSÚP – OOR
23.03.2026